

PREMENY TRADÍCIE V MUZIKANTSKÝCH RODOCH V OBCI TERCHOVÁ

Juraj Hamar

Vo svojom príspevku sa budem venovať fenoménu terchovskej muziky, ktorý ďaleko prekračuje oblasť etnomuzikologického bádania, pretože spoločne s jeho nositeľmi, samotnou obcou a jej kultúrnym a spoločenským priestorom, médiami (i politikou) predstavuje v Slovenskom kontexte skutočne mimoriadny jav. Miestni obyvatelia, ktorí sú hrdými nositeľmi tohto prvku, sa zrejme výrazne podieľajú aj na vzniku rôznych stereotypov o Terchovej a terchovskej muzike, s ktorými sa pravidelne stretávam napríklad v rámci rôznych festivalov a podujatí. Moderátori programov často hovoria, že v Terchovej je najviac muzikantov na meter štvorcový na svete; že Terchová je pupok sveta; že Pán Boh stvoril svet za šesť dní a na siedmy deň stvoril Terchovú; že keď pôjdete do neba po rebríku, nájdete tam vyhrávať terchovskú muziku a pod.

Zaujala ma výzva tejto konferencie, v ktorej sa okrem iného spomína, že napríklad neustále opakovanie sa ukotvuje v tradícii a že tradícia je živý organizmus, ktorý jej ďalšiu podobu podrobuje selekcii.¹ Rád by som sa aspoň vo fragmentoch dotkol otázok ako môžu hudobné inšpirácie tradíciu obohatiť, alebo či niektoré z nich môžu stáť pri zrode novej tradície, akú podobu má medzigeneračný transfer tradície, aké inšpirácie prichádzajú zvonka. Tejto téme sa nebudem venovať z pohľadu etnomuzikológie, alebo etnológie, ale sústredím sa skôr na otázky existencie javu *Terchovská muzika* v kontexte sociálnej a kultúrnej antropológie, genealógie, folklorizmu, estetiky a pod. Samozrejme všetky tieto disciplíny majú vzájomné presahy aj k živým tradíciám, resp. v našom prípade aj k folklóru a k ľudovej hudbe.

V roku 2013 bol prvok *Terchovská muzika* zapísaný do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva

1. Citované z výzvy k účasti na kolokviu.

UNESCO. Podľa charakteristiky tohto prvku je *Terchovská muzika* ústne tradovaná hudobná kultúra terchovskej komunity, ktorá je špecifická originálnym kolektívnym vokálno-inštrumentálnym prejavom. Pojmom terchovská muzika sa neoznačuje iba charakteristické inštrumentálne obsadenie s malou dvojstrunovou basou, ale aj celá príslušná hudobná tradícia. Tá je úplná iba spolu s piesňovým repertoárom, s ľudovým tancom, s vlastným hudobným štýlom a interpretmi, ktorí ju pokladajú za kľúčovú súčasť svojej kultúrnej identity a produkt svojej duchovnej výbavy. Prvé priame dôkazy o existencii terchovskej muziky sú z prelomu 19. a 20. storočia, keď v osade Kvočkovia pôsobila terchovská trojčlenná hudba nazvaná Kvočkovská muzika. Už v roku 1935 účinkovala terchovská, tzv. Ištvanianska muzika Franca Baláta vo filme *Jánošík* režiséra Martina Friča² (Hamar – Hanák – Tichá – Záhumenská 2023).

Samozrejmom súčasťou nominačného spisu bol spôsob, ktorý popisuje tento prvok ako súčasť živej tradície, ktorá vychádza z historických koreňov a udržuje sa najmä prostredníctvom medzigeneračnej výmeny, predovšetkým v rámci rodín, resp. osád, ktoré reprezentujú typickú podobu osídlenia v katastri obce Terchová a napokon aj súčasný charakter terchovskej muziky. Terchová mala kedysi okolo 130 osád, dnes ich je asi 60. Jednotlivé osady boli osídlené rodinami a podľa priezviska rodiny osada často dostala aj svoje pomenovanie (Kvočkovia, Rybárovci, Lackovia, Ze Struhárne a pod.). Pamätníci hovoria, že každá osada mala svoju muziku, alebo aspoň nejakých muzikantov, ktorí sa spájali z viacerých osád³. Hlavným problémom genealógie muzikantských rodov v súčasnosti predstavuje skutočnosť, že povedomie o starých muzikantoch sa prenáša z generácie na generáciu ústnym podaním a dôležité informácie o pôvodných rodoch, napríklad priezviská (ak sa z muzikantskej rodiny žena vydala do inej rodiny, prirodzene prebrala aj nové priezvisko a „stopa“ predchádzajúcich generácií sa stráca),

2. Martin Frič (1902 – 1968), český filmový režisér, herec a scenárista.

3. Rozhovor Ruda Patrnčíaka s Jurajom Hamarom, Terchová, 19. 7. 2024. SEUK, Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry, Terénny výskum v obci Terchová, realizácia Juraj Hamar a Michal Veselský.

*Terchovská kapela v roku 1962. Zľava: Vavrín Bučkuliak, Ján Lacek a Štefan Lacek.
Foto Tibor Szabó*

dátumy narodenia a úmrtia, hrobové miesta a pod. Našťastie existujú záznamy z terénnych výskumov Ústavu hudobnej vedy SAV, alebo z viacerých hudobných nosičov a napokon aj najstaršia generácia muzikantov v Terchovej, kde môžeme nájsť aspoň fragmenty k tejto časti existencie a pôsobenia terchovských muzikantov.⁴

Ako príklad uvádzame niekoľko známych muzikantských rodov a členov ich rodinných kapiel, ktoré boli dopĺňané aj muzikantami

4. Aj z týchto dôvodov v tomto článku uvádzam pri muzikantoch rok narodenia, ale rok úmrtia len vtedy, ak mám dostupné informácie.

*Terchovskí muzikanti na vrchu Oravcové počas Cyrilometodských dní v Terchovej.
Foto Milan Kosec 2019*

z iných osád. Obyčajne ide o dve a viac generácií. Z osady Štefanová pochádzala povestná Balátovská, tzv. ištvaniarska muzika⁵ s predníkom Františkom Balátom (1898 – 1965). Jeho syn František Balát mladší hrával heligónku a druhé husle, Adam Dikoš hral violovú kontrú a Silvester Bobáň hral na basičke. Významnými muzikantmi boli aj Rybárovci. Vincent Rybár (1915) hrával so synom Jánom Rybárom (1951). V rodinnej tradícii pokračoval aj vnuk Ján Rybár (1986 – 2023) so svojou kapelou, v ktorej účinkoval aj brat Marián Rybár a bratrance Jaroslav a Miroslav Holešovci (Cabada 2023). V ľudovej hudbe Lackovia hrával na husliach Jozef Lacek (1919), na kontrách jeho syn Ján Lacek (1943) a na basičke Ladislav Hanuliak (1958). V ľudovej hudbe od Kvočkov hral prvé husle Martin Struhárňanský (1919), druhé husle brat Adam Struhárňanský (1911), na base syn Viktor Struhárňanský (1941) a kontry Michal Maruna (1921).

5. Podľa pomaďarčeného názvu osady Štefanová.

„Terchovský symfonický orchester“ na festivale Jánošíkove dni v Terchovej.
Foto Milan Kosec 2023

K povedomiu širšej verejnosti o živých tradíciách muzikantských rodov v Terchovej významne prispeli aj viaceré filmové a zvukové záznamy, ktoré mohli diváci pomerne často sledovať v slovenskej televízii⁶ a rozhlase⁷ resp. počúvať početné CD nahrávky terchovskej muziky⁸.

Významným krokom k dokumentácii tradícií muzikantských rodov a k zachovaniu archaických podôb terchovskej muziky bol projekt zo série gramoalbumov o ľudovej hudbe *Panoráma ľudovej*

6. Okrem spomínaného Fričovho filmu *Jánošík*, to boli najmä dokumentárne filmy Martina Slivku *Terchovská muzika* (1984, <https://www.youtube.com/watch?v=fsA0Tr7OdIg>), *Muchovci* (1988, <https://www.youtube.com/watch?v=I6MSSRmuavE>) a dokumentárneho filmu Petra Cabadaja *Keď som šiel do neba, šiel som po rebriku* (1988, <https://www.youtube.com/watch?v=Zm6O6Vr14w8>).
7. Napríklad v rámci cyklov hudobnej relácie o tradičnej ľudovej kultúre *Z klenonice ľudovej hudby*, ktorú desaťročia pripravoval etnomuzikológ a rozhlasový redaktor Ondrej Demo (1927 – 2020).
8. Od roku 1987 vyšlo v rôznych vydavateľstvách viac ako 20 LP a CD nosičov s nahrávkami terchovskej muziky.

piesňovej a hudobnej kultúry, ktoré postupne vydávali Folklórne a hudobné slávnosti pod Poľanou v Detve vo vydavateľstve OPUS. V roku 1992 v rámci tohto cyklu vyšiel gramoalbum *Kysuce a Terchovská dolina*, ktorý obsahoval štyri vinylové LP platne. Pripravili ho V. J. Gruska a S. Stračina. Z obce Terchová nájdeme na tomto albume aj nahrávky najstarších vtedy žijúcich muzikantov, spevákov a speváčiek, napríklad Alojz Chvastek (1928), Mária Hanuliaková (1905), Žofia Hanuliaková (1914), Vincent Patrnčiak (1922), Martin Struhárňanský (1919), Vincent Rybár (1915), Jozef Lacek (1919) a ďalší. Zachytená tu bola hra ľudových hudieb z osád – Kvočkovia, Rybárovci, Ze Struhárne a Lackovia. Chýbajúcich, už nežijúcich, muzikantov z jednotlivých rodinných muzík na týchto nahrávkach často dopĺňali bratia Muchovci, o ktorých bude pojednané neskôr.

Účinkovanie terchovských muzikantov vo viacerých filmoch už bolo spomenuté, no k vzácnym dokladom podoby tohto fenoménu patrí sekvencia z filmu režiséra Dušana Hanáka *Obrazy starého sveta* (1972)⁹, v ktorom účinkuje Kvočkovská muzika s Jozefom Struhárňanským (1899 – 1991) prezývaným „S fackú“¹⁰. Jozef Struhárňanský nehral na malú basičku, ale na kontrabas, ktorý sa dovtedy v inštrumentári terchovských muzík nenachádzal. Kvočkovi boli žiadanými muzikantami na svadbách a zábavách v Terchovej a tak si mohli dovoliť v Budapešti kúpiť „fabričné“¹¹ nástroje, ktoré mali silnejší hlas. Nástroje si upravili tak, že im podviazali struny, alebo skrátili krky¹². Spomínaný záber sa nakrúcal v jeho izbe, kde ležal pre svoj telesný handicap pripútaný na lôžku, na sebe mal kontrabas a okolo neho stáli ďalší muzikanti z Kvočkovskej muziky.

9. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=xW3kcb0X1ks>>.

10. Jozef Struhárňanský mal na ľavom líci veľkú pigmentovú škvrnu v tvare a veľkosti dlane.

11. Továrensky vyrábané.

12. Rozhovor Ruda Patrnčiaka s Jurajom Hamarom, Terchová, 19. 7. 2024. SEUK, Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry, Terénny výskum v obci Terchová, realizácia Juraj Hamar a Michal Veselský.

Terchovská muzika bratov Muchovcov pri vystúpení na Folklorných slávnostiach pod Poľanou v Detve. Foto Tibor Szabó 1987

V roku 1982 vznikla ľudová hudba už spomínaných bratov Muchovcov. Muchovci sú príkladom založenia novej tradície. Rodičia ani starí rodičia neboli muzikanti. Záujem bratov Muchovcov o muziku bol spontánny a na začiatku to nebola hudba folklórna. Bratia pôvodne hrávali populárnu hudbu v zoskupení s názvom The Shramot v zložení španielska gitara, bicie, basgitara a klávesy, ale postupne si uvedomovali aj prítomnosť tradičných sláčikových hudieb v Terchovej. Začali hrať pri svadobných sprievodoch cestou do kostola, kde predtým svadobníkov sprevádzal len malý bubon, saxofón a akordeón, ale čoskoro už každá svadba chcela mať cestu do kostola zdobenú tradičnou terchovskou muzikou. Dôležitým momentom pre muziku bratov Muchovcov bola spolupráca s miestnou folklórnou skupinou. Dovtedy všetky terchovské muziky hrávali pri rôznych príležitostiach bez toho, aby sa nejako mimoriadne organizovali. Muchovci ale začali ako

prvú s pravidelnými nácvikmi a skúškami. Všetci ôsmy bratia hrali spoločne len výnimočne pri rodinných udalostiach. Obyčajne sa pri zostave rodinnej kapely striedali. Najčastejšie Muchovci hrávali v zostave s najstarším bratom Františkom Muchom (1947), nasledovali bratia Štefan (1957), Peter (1958), Alojz (1961), Václav (1965).

Popularita bratov Muchovcov výrazne narastala, okrem iného aj vďaka celoslovenským folklórnym súťažiam a festivalom, ale aj vďaka záujmu a pomoci etnomuzikológov (Oskár Elschek, Ondrej Demo, Bernard Garaj), hudobného skladateľa Svetozára Stračina a napokon neúnavného organizátora folklórneho hnutia V. J. Grusku. V 80. rokoch boli bratia Muchovci skutočným fenoménom. Mali za sebou niekoľko úspešných gramoalbumov a CD nosičov, účinkovali v mnohých filmových produkciách, v zahraničí, spolupracovali s Orchestrom ľudových nástrojov Slovenského rozhlasu a so svojimi nahrávkami získali niekoľko cien Grand Prix de Musique de Radio Bratislava (neskôr Grand Prix Svetozára Stračina).

Práve ľudová hudba bratov Muchovcov, ich spolupráca so skladateľom Svetozárom Stračinom, početné nahrávky v hudobných štúdiách, ale najmä systematická práca na zdokonaľovaní svojej interpretačnej techniky zásadným spôsobom postupne prispievali k premenám pôvodnej hudobnej tradície (nové náročné cifry a ozdoby, harmonické postupy, zmeny rytmu a celkový hudobný aranžmán ich vystúpení, pri ktorom postupne dostáva samostatný priestor každý nástroj tohto ansámbľu), z ktorej neskôr čerpali (nielen inšpiráciu, ale najmä odvalu) hudobné zoskupenia mladej generácie muzikantov v Terchovej.

Dôležitým faktorom pre šírenie povedomia o terchovskej muzike bolo pôsobenie terchovských rodákov v rôznych kútoch Slovenska. Podľa výpovedí jedného z bratov – Alojza Muchu – by terchovská muzika neprežila, keby ju v 70. a 80. rokoch nezachránili Terchovci, ktorí odišli z Terchovej.¹³ Veľa z nich pôsobilo aj v Slovenskom

13. Rozhovor Alojza Muchu s Jurajom Hamarom, Terchová, 19. 7. 2024. SEUK, Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry, Terénny výskum v obci Terchová, realizácia Juraj Hamar a Michal Veselský.

*Ťažká muzika z Terchovej na vystúpení v UNESCO (Paríž) v roku 2013.
Foto Michal Veselský*

ľudovom umeleckom kolektíve. Boli to napríklad bratia František a Viliam Meško, Robert a Jozef Miho, Miroslav Vallo, Ladislav Mihalčatin, Darina Hanuliaková-Kohútová, Janka Patrňciaková, Rudolf Patrňciak (Kysel' – Melicherová 2004). Ženy pôsobili v speváckom zbore, muži tancovali a hrali. Viliam Meško potom dlhé roky pôsobil v bratislavských kluboch so svojou terchovskou muzikou. Tzv. terchovské muziky ale vznikali aj ako úspešné projekty v rámci folklórnych súborov (napr. Stavbár, Rozsutec a Malý Rozsutec v Žiline). Napokon ja sám som v novembri 1989 hrával s vlastnou terchovskou muzikou so scénografom Štefanom Bolebruchom a hercom a režisérom Petrom Mankoveckým, ktorú sme dali dokopy, aby sme podporovali študentov v štrajkovom výbore tým, že sme chodili spontánne hrať na ich podujatia, alebo len tak po ulici a po kaviarňach v Starom Meste v Bratislave.

Najstaršou aktívne hrajúcou muzikou v Terchovej je Ťažká muzika. Svojou existenciou potvrdzuje silu tradície terchovskej muziky v medzigeneračnej výmene. Primáš Alojz Mucha je

z rodu slávnych muzikantov Muchovcov, heligonkár Ján Miho je z muzikantského rodu Kvočkovia, druhý huslista Vincent Krkoška je z muzikantského rodu z Vyšných Kamencov, kontráš Laco Hanuliak je z muzikantského rodu Lacekovcov, basista Rudo Patrnčiak z muzikantského rodu Patrnčiakovcov.

Z Terchovej vyšlo v posledných desaťročiach okrem tradičných aj mnoho významných muzikantov, ktorí sa uplatnili aj v prostredí iných žánrov. Viac ako tridsať päť rokov je na scéne napríklad pôvodne heavymetalová skupina Arzén. Jej zakladatelia gitarista Pavol Cabadaj a spevák Jaroslav Gažo pochádzajú z terchovských muzikantských rodín, čo sa neskôr prejavilo aj v ich tvorbe, ktorú často spájajú s tradičnou ľudovou hudbou. Viacerí muzikanti z Terchovej boli úspešnými absolventami hudobných škôl a dnes patria k výrazným interpretom. Tieto talenty reprezentuje napríklad skupina Zbojband, zoskupenie mladých muzikantov, študentov slovenských konzervatórií. Ďalším zaujímavým zoskupením je Nebeská muzika, ktorá je na umeleckej scéne už dvadsať rokov. Jej tvorba je poznamenaná presahmi k folkrockovej hudbe a k world music, ale nikdy sa nevzdala ani jej pôsobenia v oblasti tradičnej terchovskej muziky (Cabadaj 2023).

Aj najmladšie generácie terchovských muzikantov posúvajú tradičnú terchovskú muziku k novým štylistickým možnostiam, ktoré okrem iného súvisia aj s ich muzikantskou zručnosťou, ale zároveň aj s potrebou novej tvorby a možno aj s požiadavkou na vlastnú muzikantskú identitu. Odráža sa to v ozdobách, harmonických a rytmických zmenách a pod. Spomeniem aspoň súrodencov Bobáňovcov a Repáňovcov, ale stále pribúdajú a k pôvodnej tradícii sa pripájajú ďalší malí muzikanti.

Je len prirodzené, že fenomén ako terchovská muzika vďaka svojmu umeleckému a neskôr aj komerčnému úspechu musí odolávať rôznym hrozbám, ktoré súvisia s komercializáciou, estetickou devalváciou a gýčom, alebo aj s politickým, ekonomickým a iným použitím a zneužitím. Súvisí to aj s rastúcou popularitou turizmu a kultúrno-spoločenskými podujatiami v obci Terchová. Zatiaľ týmito zásahmi nie sú ohrozené tradičné podujatia ako Cyrilometodské dni alebo Jasličková pobožnosť. Dobrým

príkladom využitia zápisu *Terchovskej muziky* do Reprezentatívneho zoznamu nehmotného kultúrneho dedičstva ľudstva UNESCO je výzdoba autobusových zastávok v obci, kde si čakajúci môže prečítať text nejakej ľudovej piesne, vidieť jej notový zápis a cez QR kód si ju aj vypočuť. Horšie je to v prípadoch medzinárodnej súťaže vo varení a jedení bryndzových halušiek s názvom Halušky Terchová alebo medzi etnológmi a folkloristami toľko diskutovanej dramaturgie festivalu Jánošíkove dni v Terchovej, ktorá má na jednej strane veľmi kvalitné programy, no na strane druhej atmosféra často pripomína festival nevkusných púťových atrakcií, revuálnych programov a kvázi umeleckých komerčných vystúpení. Stačí si zalistovať v programoch týchto festivalov (Cabada 2012). Zvláštne pôsobí ale aj pravidelné vystúpenie Terchovského symfonického orchestra, kde sa na pódiu zídu snáď všetci žijúci muzikanti z Terchovej, ale dirigent v kroji a fraku dáva tomuto podujatiu punc paródie a nevkusy, alebo – prinajmenšom – podobu nevhodnej štylizácie. Samozrejme je tento „galakonzert“ u divákov veľmi populárny, ale práve táto masová príťažlivosť je jednou z podmienok gýča.

Mojim pôvodným zámerom bolo zamerať sa na premeny tradície v terchovských muzikantských rodoch z pohľadu jej existencie v prirodzenom prostredí obce Terchová a v miestach mimo Terchovej, ďalej v tradíciách v rámci rodiny a tradícii mimo rodiny, ale najmä z pohľadu súčasnej existencie terchovskej muziky v rôznych spoločenských, genealogických, kultúrnych, estetických, geografických, mediálnych a iných kontextov. Po poslednej mojej návšteve v Terchovej som pochopil, že som len na začiatku. Povedomie o terchovskej muzike a muzikantoch je veľké, ale zásobník metadát, ktoré potrebuje výskumník, je katastrofálne malé. Svedčia o tom aj chýbajúce dáta o muzikantoch spomínaných v tomto texte. V posledných rokoch vyšlo niekoľko luxusných monografií o Terchovej (Cabada 2012, 2018, 2021), naposledy aj o terchovskej muzike (Cabada 2023). Vzácný materiál s historickými fotografiami, ale so žalosťne neúplnými popiskami je toho najlepším dôkazom. V tomto duchu nás (a Terchovcov) čaká, okrem hrania, ešte veľa spoločnej práce.

Archívne pramene:

SEUK Digitálny fond tradičnej ľudovej kultúry 2024: *Terénny výskum v obci Terchová*, realizácia Juraj Hamar a Michal Veselský, Terchová, 19.7. 2024 (zatiaľ nezaradené).

Tlačené pramene a literatúra:

- CABADAJ, Peter (ed.) 2012: *Jánošíkove dni v Terchovej (1959, 1963 – 2012)*. Terchová: Obec Terchová.
- CABADAJ, Peter (ed.) 2018: *Terchová. Monografia obce*. Martin: Matica slovenská.
- CABADAJ, Peter 2021: *Sedem divov Terchovej*. Terchová: Obec Terchová.
- CABADAJ, Peter 2023: *Terchovská muzika. Desiat' rokov zapísania do UNESCO*. Terchová: Obec Terchová.
- HAMAR, Juraj – HANÁK, Miroslav – TICHÁ, Stanislava – ZÁHUMENSKÁ, Eva 2023: *Reprezentatívny zoznam nehmotného kultúrneho dedičstva Slovenska. Zoznam najlepších spôsobov ochrany nehmotného kultúrneho dedičstva na Slovensku*. Bratislava: Slovenský ľudový umelecký kolektív.
- KYSEL, Vladimír – MELICHEROVÁ, Heda (eds.) 2004: *SLUK 1949 – 2004*. Bratislava: FO ART a SEUK.

Zvukové nosiče:

Kysuce a Terchovská dolina. Panoráma ľudovej piesňovej a hudobnej kultúry 1992: Folklórne a hudobné slávnosti pod Poľanou v Detve a OPUS.

Filmy:

- Jánošík*. 1935. Réžia Martin Frič.
- Keď som šiel do neba, šiel som po rebriku*. 1988. Réžia Peter Cabadaj. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=Zm6O6Vr14w8>>, [cit. 15. 10. 2024]
- Muchovci*. 1988. Réžia Martin Slivka. Čs. televízia Bratislava. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=I6MSSRmuavE>>, [cit. 15. 10. 2024].
- Obrazy starého sveta*. 1972. Réžia Dušan Hanák. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=xW3keb0X1ks>>, [cit. 15. 10. 2024].
- Terchovská muzika*. 1984. Réžia Martin Slivka. Československá televízia Bratislava. Dostupné z: <<https://www.youtube.com/watch?v=fsA0Tr7OdIg>>
- Terchovská muzika*. 2013. SEUK. Dostupné z: <<https://ich.unesco.org/en/RL/music-of-terchova-00877>>, [cit. 15. 10. 2024].

Summary

Transformations of Tradition in Musicians' Families in Terchová

“Terchovská muzika” is an orally traditional musical culture of the village Terchová (Slovakia), which is specific for its original collective vocal-instrumental expression. The term “Terchovská muzika” refers to the whole musical tradition, which includes the song repertoire, folk dances and, above all, its own musical style and performers, who regard Terchová music as a key part of their cultural identity. “Terchovská muzika” belongs to those phenomena of intangible cultural heritage in which long-term, continuous, contact, intergenerational communication has been preserved (especially in the environment of the musicians' families) and still forms part of the living tradition in the village of Terchová. Originally, the skills, practices and knowledge of Terchová music were passed on mainly in the family environment through the intergenerational transfer of tradition. Later, musicians, singers and dancers were introduced to Terchová music in organised folklore groups, folk bands, or at the arts school in Terchová. The influence of the Terchová music phenomenon in the second half of the 20th century spread beyond the micro-region of the municipality of Terchová, and its new forms can now be found in the repertoire of many amateur and professional folklore ensembles throughout Slovakia.

Key words: music of Terchová, family traditions, UNESCO, intangible cultural heritage, musicians' families.